

L'INEFC de Barcelona compleix 25 anys

Per a la formació i perfeccionament del professorat d'educació física i dels entrenadors esportius es crea l'Institut Nacional d'Educació Física (INEF)... Serà també funció de l'Institut la investigació científica i la realització d'estudis i de pràctiques orientades al perfeccionament de totes les matèries que tinguin relació amb l'educació física.

Llei d'Educació Física (art. 15), 23-XII-1961

L'INEF té, fonamentalment, tres funcions. La primera, la formació d'un professorat d'educació física del nivell més alt possible, que és l'universitari, per tal de formar pedagogs especialitzats en la matèria d'educació física. Després, tot allò que fa referència a la investigació relacionada amb l'educació física i l'esport, com ara l'anatomia, la fisiologia, la pedagogia, la sociologia, etc. I, en tercer lloc, l'INEF té annexa l'Escola Nacional de Medicina Esportiva, amb l'objectiu de continuar la formació de metges especialistes d'educació física, una nova especialitat creada ja per decret.

JOSÉ MARÍA CAGIGAL, 1967

Inspirador intel·lectual de la Llei d'Educació Física.
Fundador i director de l'INEF de Madrid (1967-1977)

L'octubre de 1975, José Solís Ruiz, ministre franquista de la "Secretaría General del Movimiento", inaugura oficialment l'Institut Nacional d'Educació Física de Barcelona. Han passat vint-i-cinc anys de la posada en marxa acadèmica del primer curs a les entranyables instal·lacions d'Esplugues de Llobregat. Al llarg d'aquest període, la nostra institució s'ha constituït en un referent clau en la formació de professors i professionals de l'educació física i l'esport, dins i fora del seu context sociocultural, així com en la difusió i justificació de la cultura física com a una genuïna manifestació humana.

La fundació del centre de Barcelona suposà el primer pas d'una política d'expansió en la creació de nous instituts

nacionals d'educació física que eixamplaran l'oferta de l'INEF de Madrid, el qual es va posar en marxa l'any 1967, en aplicació de la Llei d'Educació Física de 1961. Aquesta Llei torna a crear l'"Instituto Nacional de Educación Física", atès que, anteriorment, a l'Ordre de 7 de juny de 1945 que regulava l'"Estatuto Orgánico de la Delegación Nacional de Deportes", es va crear, per primer cop, l'"Instituto Nacional de Educación Física", sota la direcció d'aquella, però sense rang normatiu. L'INEF de Barcelona, si bé al principi depenia orgànicament de l'INEF de Madrid, aviat va passar a dependre de la "Delegación Nacional de Educación Física y Deportes" i, posteriorment, de la Generalitat de Catalunya.

Amb la perspectiva històrica que proporciona l'anàlisi de l'últim quart del segle XX, podem distingir tres etapes en la trajectòria de l'INEF de Barcelona.

Primera etapa (1975-1981). Jesús Galilea és nomenat director del nou INEF i Joan Antoni Samaranch inaugura el primer curs acadèmic d'un Pla d'Estudis autàrquic, de quatre anys, que té vigència als dos centres del país fins a l'aprovació de la Llei General de Cultura Física i l'Esport. L'any següent, el 1981, s'ordenen els ensenyaments de l'INEF de Madrid i de Barcelona, i se n'equiparen els estudis als de la llicenciatura universitària. En virtut de la promulgació de la Llei esmentada (1980), l'Institut de Barcelona va ser traspassat a la Generalitat de Catalunya. El curs 1981-1982 s'inicià el nou pla d'estudis de cinc anys per a la nova llicenciatura d'Educació Física; aquell mateix any acadèmic, José María Cagigal imparteix a Barcelona l'assignatura de Teoria de l'Activitat Física.

Segona etapa (1982-1991). S'incrementa notablement el nombre d'aspirants a accedir als estudis de l'INEF (prop de 1000). A causa de la forta pressió social, que demana cursar la carrera d'Educació Física a Barcelona, es crea, l'any 1982, un segon centre a Lleida; tots dos van quedar units, orgànicament, per una Llei de la Generalitat (1984), per la qual es va

configurar l'Organisme Autònom de l'INEF de Catalunya que regeix totes dues entitats. L'any 1985, l'INEFC de Barcelona firma un conveni d'adscripció acadèmica amb la Universitat de Barcelona. L'any següent s'aconsegueix que la mateixa Universitat aprovi un programa de doctorat específic per als estudis d'Educació Física i esdevé el primer INEF d'Espanya que l'assoleix. El nostre centre es constitueix en seu de la Xarxa Europea d'Instituts de Ciències de l'Esport, una associació que reuneix més de 200 instituts, departaments, facultats o escoles de tot Europa (1991-1999).

Tercera etapa (1992 -2000). L'octubre de 1991, se celebra el II Congrés Olímpic de Ciències de l'Esport, i s'inaugura la nova seu olímpica de l'INEFC. Amb l'ocupació acadèmica del nou centre de Montjuïc, s'obre un nou període, molt condicionat pels esdeveniments olímpics de Barcelona '92 i, sobretot, pel magnífic regal que ens va deixar: la singularitat de l'edifici, dissenyat pel Taller d'Arquitectura Ricard Bofill, barreja de classicisme hel·lènic més auster i la moderna arquitectura esportiva. El curs 1997-1998 es posa en marxa el tercer pla d'estudis de la història acadèmica de l'INEFC de Barcelona, amb un nou plantejament fonamentat en una carrera de quatre anys, amb una notable obertura en l'elecció dels alumnes cap a l'oferta d'assignatures optatives i l'aparició dels Itineraris Específics Curriculars, constituïts com a veritables especialitats. El maig de 1999, l'INEF de Catalunya (Lleida i Barcelona) desenvolupa en les seves respectives seus l'organització del XII Congrés Mundial d'Activitat Física Adaptada.

La creació de l'INEF de Barcelona inaugura una nova forma de fer en l'ambient professional i intel·lectual de l'educació física i l'esport de la seva època. Va ser el primer a establir una formació conjunta d'homes i dones, tot iniciant un camí que tots els altres centres seguirien. Des de juny de 1982, data en què es va graduar la primera promoció d'homes i dones llicenciats en educació física de l'INEF de Barcelona, fins avui, han sortit d'aquesta institució dinou generacions de llicenciats i llicenciades en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport (segons acord del Consell d'Universitats del 1993). Durant aquest procés ha contribuït a la formació i graduació de més de 3.500 professionals que han treballat com a docents en l'ensenyament, com a gestors esportius, com a entrenadors d'alta competició, com a experts en exercici físic i salut o com a investigadors de les ciències de l'activitat física i l'esport. En el present curs acadèmic es donarà la coincidència única de finalitzar dues promocions el mateix any, l'última del pla d'estudis vell i la primera del pla d'estudis nou; d'aquesta manera s'inaugura una nova etapa en què esperem afrontar amb la maduresa i la decisió pròpies d'una institució veterana, els nous reptes que se'ns presenten.

Per reblar aquesta breu ressenya històrica, m'agradaria destacar que l'INEF de Barcelona, com a centre d'ensenyament superior per a la formació, especialització i perfeccionament de llicenciats, ha promogut en aquest temps dues clares vocacions: la capacitat d'integració i el compromís de les publicacions.

Des que es va fundar, l'Institut posseeix una rica experiència a acollir i integrar alumnes, homes i dones, estudiants de totes les Comunitats de l'Estat, postgraduats d'Europa, d'Iberoamèrica i d'altres llocs del món, en un percentatge important i en clar ascens, és a dir, que ha esdevingut un centre obert, tolerant i cosmopolita. L'INEFC de Barcelona, conscient de la necessitat de divulgar els seus propis treballs i investigacions i de difondre la cultura física, ha sentit la responsabilitat social i institucional de contribuir amb una publicació periòdica que donés sortida als treballs més qualitius del Centre i que, a més a més, el representés intel·lectualment fora del seu àmbit territorial. Després d'uns intents de fusió amb la revista mare, *Apuntes de Medicina Deportiva* (1964), l'octubre de 1985 s'articula de manera independent de la matriu i es crea *Apuntes. Educació Física i Esport*, que ha desenvolupat una trajectòria de quinze anys ininterromputs i ha presentat seixanta-tres números, amb una periodicitat trimestral, i amb el reconeixement internacional de ser la revista en llengua espanyola, en l'àmbit de l'educació física i l'esport, de més impacte intel·lectual en la seva àrea. Mitjançant la revista, fidel ambaixadora de l'INEFC, la nostra institució ha esdevingut un referent acadèmic fora del seu àmbit territorial.

Finalment, estic convençut que, en aquests vint-i-cinc anys, l'INEFC de Barcelona ha suposat un autèntic revulsiu per a la ciutat de Barcelona. El Centre s'ha convertit en una de les institucions públiques més conegudes pels ciutadans i més estimades, per la magnificència de la seva arquitectura, per la seva ubicació, per l'esperit barceloní que desprèn, perquè representa l'esport, que és un dels fenòmens socials del nostre temps, i per la singularitat dels seus estudis entre les diferents carreres universitàries.

Desitjo amb fermesa que el magnífic matrimoni entre l'INEFC i la ciutat de Barcelona, avui, en les seves noces d'argent, es perpetui al llarg del temps i que enarbori la bandera d'allò que és humà, de la saviesa, la tolerància i la seva inequívoca universalitat, sempre al servei de la societat que ens fa possibles

Javier Olivera Betrán